

Sygn. akt AmC XVII 1918/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2010r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Malinowska

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2010r., w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w P.

przeciwko (...)w W. z siedzibą w W.

o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone

1. uznaje za niedozwolone i zakazuje (...) w W. z siedzibą w W. wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia z § 19 ust. 1 pkt 1 wzorca umowy o nazwie „Regulamin świadczenia usługi „(...)” dla posiadaczy rachunków rozliczeniowych i rachunków oszczędnościowo – rozliczeniowych w (...)w W.” o treści: „ Bank nie odpowiada za wady transmisji danych zaistniałe z przyczyn niezależnych od Banku”;
2. zasądza od (...) w W. z siedzibą w W. na rzecz (...) z siedzibą w P. kwotę 374,64 zł (trzysta siedemdziesiąt cztery złote sześćdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje pobranie od (...) w W. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego w Warszawie) kwoty 600 zł (sześćset złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu, od której powód był zwolniony;
4. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego.

/-/ SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt AmC XVII 1918/09

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 listopada 2009r. (data stempla pocztowego) (...) z siedzibą w P. wniosło o uznanie za niedozwolone postanowienia wzorca umownego zawartego w § 19 ust. 1 lit.a (?) wzorca umowy o nazwie „Regulamin świadczenia usługi „(...)” dla posiadaczy rachunków rozliczeniowych i rachunków oszczędnościowo – rozliczeniowych w (...)w W.” o treści: „ Bank nie odpowiada za wady transmisji danych zaistniałe z przyczyn niezależnych od Banku” oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu podniesiono, iż przy prowadzeniu działalności gospodarczej pozwany Bank posługuje się regulaminem zawierającym m. in. ww. postanowienie. Regulamin ten jest zamieszczony na stronie internetowej pozwanego pod adresem: (...). Wskazując na art. 385⁽¹⁾ k.c. i art. 474 k.c. powód stwierdził, że zakwestionowane postanowienie stanowi niedozwoloną klauzulę abuzywną, gdyż w sposób sprzeczny z prawem przewiduje wyłączenie odpowiedzialności banku wobec konsumentów za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. W jego ocenie, pojęcie „przyczyn niezależnych” prowadzi do ograniczenia odpowiedzialności banku za działania i zaniechania

osób, o których mowa a art. 474 k.c. Powód wskazał, że pojęcie to nie jest zdefiniowane w przepisach prawa. Podobnie orzecznictwo sądowe i doktryna prawa nie wypracowały żadnej definicji tego określenia. W jego opinii zatem, w razie ewentualnego sporu między konsumentem a przedsiębiorcą, przedmiotowe pojęcie może być interpretowane jako postanowienie wyłączające odpowiedzialność banku za działania osób, za pomocą których wykonuje swoje zobowiązania. Zdaniem powoda, zaskarżona klauzula narusza dobre obyczaje, jakie powinny cechować stosunki pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, do których należy między innymi obowiązek właściwego informowania konsumenta o przysługujących mu uprawnieniach, niewykorzystywanie pozycji profesjonalisty w kontaktach z klientami przy zawieraniu umowy i jej realizacji. Kwestionowane postanowienie jest obliczone na niedoinformowanie i dezorientację konsumenta, na wykorzystanie jego niewiedzy o obowiązujących regulacjach prawnych i wywołanie mylnego wyobrażenia o przysługujących uprawnieniach i obowiązkach banku. Powód podniósł, że do obowiązków profesjonalnego przedsiębiorcy należy jasne i jednoznaczne formułowanie wszystkich postanowień zawieranej umowy, natomiast zaskarżone postanowienie tego warunku nie spełnia, skoro pozwany posługuje się pojęciem, które nie występuje w ustawie i które może być interpretowane na niekorzyść konsumenta (pozew k. 2-4).

Powyższe stanowisko powód podtrzymał w piśmie procesowym datowanym na dzień 25 marca 2010r. (pismo powoda k.45).

W odpowiedzi na pozew z dnia 22 lutego 2010r. (data stempla pocztowego) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, iż sporna klauzula nie spełnia żadnej z przesłanek wymienionych w art. 385¹ k.c. i w żaden sposób nie wprowadza dysproporcji praw, czy dezinformacji konsumenta. Powołując się na art. 471 i 472 k.c. pozwany wskazał, że kwestionowanym zapisem nie wyłączył swojej odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Bank jako profesjonalista wykonuje swoje zadania z należytą starannością przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej przez niego działalności. Podkreślił, że podstawową okolicznością, za którą ponosi odpowiedzialność jest właśnie niezachowanie tej staranności. Natomiast jej dochowanie przy świadczeniu usług bankowości elektronicznej nie może prowadzić do pociągnięcia Banku do odpowiedzialności z powodu okoliczności niezależnych od niego. W ocenie pozwanego, kwestionowane postanowienie wynika z ogólnie obowiązujących zasad odpowiedzialności kontraktowej. Jego zdaniem, Bank nie ma wpływu na treść i wzajemne zobowiązania konsumenta i firmy teleinformatycznej, za pomocą której konsument korzysta z usług pozwanego. Pozwany umożliwia konsumentowi dokonywanie określonych operacji bankowych za pośrednictwem systemu (...)i nie ma wpływu na to, z jakiego komputera oraz za pomocą jakiego łącza konsument będzie korzystał z tego systemu. Wobec tego pozwany stwierdził, że rażąco niesprawiedliwe byłoby obciążanie go odpowiedzialnością za wady transmisji danych, na które nie ma on żadnego wpływu (odpowiedź na pozew k. 29-33).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany (...)w W. prowadzi działalność gospodarczą, obejmującą świadczenie usług bankowych (odpis z Rejestru Przedsiębiorców k. 35-42). W ramach tej działalności pozwany posługuje się w obrocie z udziałem konsumentów wzorcem umownym o nazwie „Regulamin świadczenia usługi „(...)” dla posiadaczy rachunków rozliczeniowych i rachunków oszczędnościowo – rozliczeniowych w (...)w W.”, w którego § 19 ust. 1 pkt 1 zawarte jest postanowienie o treści: „ Bank nie odpowiada za wady transmisji danych zaistniałe z przyczyn niezależnych od Banku” (wzorzec umowny k. 5-13). Bank przyznał fakt wykorzystywania w obrocie gospodarczym przedmiotowego Regulaminu (odpowiedź na pozew k. 29-33). Nie zarzucił również niezgodności treści przywołanej klauzuli z treścią stosowanego przez niego wzorca, dlatego fakt ten uznano za przyznany w oparciu o art. 230 k.p.c. Nadto, powyżej opisany stan faktyczny nie był między stronami sporny.

Sąd zważył, co następuje:

Żądanie pozwu jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., niedozwolonymi są te postanowienia umowy, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, o ile nie zostały uzgodnione indywidualnie i nie są postanowieniami określającymi w sposób jednoznaczny główne świadczenia stron. Trzeba podkreślić, że wymieniona w klauzuli generalnej przesłanka indywidualnego uzgodnienia nie ma jednak znaczenia przy przeprowadzaniu abstrakcyjnej kontroli postanowienia z wzorca umownego, bez względu na to, czy wzorzec był, czy też nie był, zastosowany przy zawieraniu jakiejś konkretnej umowy. Kontrola ta dokonywana jest ex ante i nie obejmuje konkretnej umowy, a jedynie wzorzec, którego zapisy mogłyby kształtować treść stosunku prawnego w przypadku zawarcia umowy z pozwanym przedsiębiorcą.

W ocenie Sądu, zakwestionowane przez powoda postanowienie, zawarte w § 19 ust. 1 pkt 1 stosowanego przez pozwanego wzorca o treści: „Bank nie odpowiada za wady transmisji danych zaistniałe z przyczyn niezależnych od Banku”, spełnia przesłanki niedozwolonej klauzuli wymienionej w art. 385³ pkt 21 k.c., ponieważ uzależnia odpowiedzialność kontrahenta konsumenta od działań innej osoby, tj. od wykonania zobowiązań przez osoby, za pośrednictwem których kontrahent konsumenta zawiera umowę lub przy pomocy których wykonuje swoje zobowiązanie.

W myśl art. 474 k.c., za działania i zaniechania osób, z których pomocą przedsiębiorca wykonuje swoje zobowiązanie, ponosi on odpowiedzialność jak za działania własne. Wskazany przepis ma co prawda charakter dyspozytywny, co oznacza możliwość jego modyfikacji w umowie, jednak w obrocie konsumenckim należy brać pod uwagę rzeczywiste skutki gospodarcze takiej korekty. Otóż odwoływanie się w tym wypadku przez profesjonalistę do jego relacji z podmiotami trzecimi faktycznie pozbawia konsumenta ochrony jego praw, co w rażącym stopniu narusza jego interesy. Wyłączenie odpowiedzialności przedsiębiorcy wobec konsumenta za działania firm telekomunikacyjnych, z pomocą których wykonuje swoje zobowiązania umowne, prowadzi do przesunięcia na konsumenta ryzyka gospodarczego, które z natury rzeczy obciąża właśnie przedsiębiorcę. Zaskarżona klauzula narusza zatem podstawowe kategorie prawa zobowiązań w odniesieniu do działalności gospodarczej (zob. Cz. Żuławska [w:] red. G. Bieniek, Komentarz do kodeksu cywilnego, Warszawa 2003, s. 145-146). Ponadto, w ocenie Sądu, negatywnie należy ocenić użycie w kwestionowanym zapisie sformułowania „niezależne przyczyny”. Jak słusznie zauważył powód, nie jest ono bowiem jednoznaczne, oczywiste, dlatego istnieje realne niebezpieczeństwo interpretowania go na niekorzyść konsumenta, skutkujące wyłączeniem odpowiedzialności Banku za działania osób trzecich, z pomocą których wykonywane jest zobowiązanie. Przedmiotowe postanowienie wzorca umownego niewątpliwie pozostaje zatem w sprzeczności z dobrymi obyczajami, takimi jak rzetelne traktowanie konsumenta, jako równoprawnego partnera, szacunek, zaufanie stron, niewykorzystywanie pozycji profesjonalisty. Prowadzi również do dezinformacji konsumenta w zakresie praw i obowiązków stron umowy.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385³ pkt 21 k.c., Sąd uznał postanowienie wzorca umowy za niedozwolone, zaś na podstawie art. 479⁴² § 1 k.p.c. zakazał jego wykorzystywania w obrocie z udziałem konsumentów.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na przyznane powodowi koszty złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 360 zł - ustalone na podstawie § 14 ust. 3 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349) oraz kwota 14,64 zł za sporządzenie odpisu notarialnego z KRS.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego zarządzono na podstawie art. 479⁴⁴ k.p.c.

/-/ SSO Ewa Malinowska